

Quer foradat o roc del Donzell

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A l'antic alou i mas d'Espunya a sota el veïnat del Roser eun una obaga al costat del camí ral.
Emplaçament	De Berta baixar a Cal Ros (pista 2 km) fins arribar al torrent. Seguir sender local 250 mts
Alçada:	1194
Coordenades:	
Latitud:	42.25096
Longitud:	1.79192
UTM Est (X):	400343
UTM Nord (Y):	4678347

Classificació

Número de fitxa	08093 - 187
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estil / època:	Precambrià Medieval
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Prop del camí ral de Maçaners passant pel Grau
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Llei 37/1966 de 31 de maig; Llei 6/1982 de 6 de maig; Decret 353/1983
Accés	Obert
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	08092A006000470000YF
Fitxes associades:	
Masia de Molnell (Monnell)	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

En unes obagues a sota de la Gargallosa i a costat del camí ral de Maçaners i paral·lel al torrent de vilella hi ha aquesta roca foradada que ha estat clau per denominar l'antic castell de Gosclareny o castell del "Quer" i també el mas Espunya i "l'alou de Querforadat". Es tracta d'una imponent roca calcària on a mitjana alçada hi ha un forat circular d'un 50 cm. de diàmetre a 3 metres per damunt del sòl natural i mig cobert de vegetació i rabres. Es tracta d'un forat realitzat per l'erosió i acció de l'aigua i dels agents climatològics en terreny calcari.

Observacions:

L'alou del quer foradat surt esmentat en la documentació antiga del monestir de Sant Llorenç en el moment que parla dels límits i termes de l'alou d'Espunya. Es tracta d'un alou que J. Bolós i M. Pagès van conforndre amb el nuci del Querforadat a l'Alt Urgell quan parlava de les afrontacions de Molnell.

Història

La primera menció que fa referència a l'alou d'Espunya i el Quer Foradat, la trobariem en l'acta de consagració de Sant Miquel de Paradís o de Turbians, el 948 quan parla de les seves donacions i d'un seguit de vinyes de les quals malgrat no quedi especificat pensem que seria de les terres properes als volts de Sant Miquel. De fet és en l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç prop Bagà i també en un document datat de l'any 1003 (doc. 50). ACA Monacals, Bagà. Perg.93 (Bolós-Pagès, 1986) ens cita la donació que es fa d'un alou al comtat de Cerdanya dins la vall de Brocà, a les rodalies de Bagà i al terme de la vil·la de Molnell "In apendico qui vocant Mulnelo. Id sunt: casas, casalibus, ortis, ortalibus, arboribus, torcularis, terras et vineas cum illorum arboribus, pratis, silvis, garricis, molindinarius, cum illorum capud aquis, vieuttibus, vel reductibus, cum exiis vel regressiis eorum" El document és molt extens però ja ens parla d'un lloc amb terres, cases, molins.i per tant malgrat no esmenti enlloc l'existència de camins, és lògic pensar que n'hi havia amb els corresponents passos per creuar els rius. Afrontava amb la Conca d'Oria, El Cadí, la Boixassa i el Querforadat. Bolós mal interpreta el Querforadat amb la població de l'alt Urgell, molt llunyana i poc relacionada amb l'entorn. El Querforadat podria ser "roca foradada" interpretada com una roca natural i de la que en tenim constància de la seva existència degut a l'orografia càrstica del lloc. Pensem que el Querforadat seia el castell "fener de Cal ros" proper al vilar d'Espunya. El lloc ens és esmentat en un document citat per Serra i Vilaró. (Serra i Vilaró, J; 1989. Llibre III. P. 107) i extret de ACA notarians. Bagà. Datat de 1068 i corresponent amb el monestir de Sant Llorenç prop Bagà on els comtes de Cerdanya, Ramon i Adela van donar al monestit l'alaou que posseïen al vilar d'Espunya amb les confrontacions del riu Esna (Eina) cap a Sant Sebastià de Sull i ariibava a Querforadat passnt pel cim del mont calvera (Gargallosa) "alede in comitatu Ceritanense, in pago Bagadanense, sive infra terminos de villare de spunia. Quae terminantur ex una parte rivo Esna, et inde vadit ad Sanctum Sebastianum et pervenit de Kero-Foradat...". Posteriorment el teme del Quer va passa a denominar-se castell del Quer (castell de Gisclareny) i l'alou d'Espunya com a mas castell (Martín, E; 2005). A partir d'aleshores el terme Quer foradat desapareix i passa a denominar-se Espunya o castell.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS(1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p-71,200.

CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Giscareny. Columna Albí. P.43.

MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gsclareny. P. 55.

SERRA I VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III.

AHG.Cadastre de 1776.

ADCU. Acta de Consagració de Sant Miquel de Turbians.

